

Bryssel 24.5.2013
COM(2013) 299 final

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE

Yhdeksäs kertomus 29 päivänä huhtikuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 866/2004 täytäntöönpanosta ja sen soveltamisesta 1 päivän tammikuuta ja 31 päivän joulukuuta 2012 välisenä aikana aiheutuneesta tilanteesta

{SWD(2013) 186 final}

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE

Yhdeksäs kertomus 29 päivänä huhtikuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 866/2004 täytäntöönpanosta ja sen soveltamisesta 1 päivän tammikuuta ja 31 päivän joulukuuta 2012 välisenä aikana aiheutuneesta tilanteesta

JOHDANTO

Liittymisasiakirjan pöytäkirjassa nro 10 olevan 2 artiklan mukaisesta järjestelystä annettu neuvoston asetus (EY) N:o 866/2004¹, jäljempänä 'vihreää linjaa koskeva asetus', tuli voimaan 1. toukokuuta 2004. Siinä vahvistetaan ehdot, joiden mukaisesti EU:n lainsäädäntöä sovelletaan henkilöiden, tavaroiden ja palvelujen liikkumiseen Kyproksen tasavallan hallituksen tosiasialliseen hallintaan kuuluvien ja kuulumattomien alueiden välisen linjan yli. Sääntöjen vaikuttavuuden varmistamiseksi niiden soveltaminen on ulotettu koskemaan näiden alueiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvan itäisen tukikohta-alueen, jäljempänä 'itäinen tukikohta-alue', väliin jäävää raja-aluetta.²

Tämä kertomus kattaa 1. tammikuuta ja 31. joulukuuta 2012 välisen ajanjakson.

Raportointijakson aikana komissio ei ehdottanut muutoksia vihreää linjaa koskevaan asetukseen eikä muuttanut täytäntöönpanosääntöjä.

Komissio on jatkanut rakentavaa vuoropuhelua asetuksen täytäntöönpanosta Kyproksen tasavallan viranomaisten ja Yhdistyneen kuningaskunnan suvereniteettiin kuuluvan tukikohta-alueen hallinnon kanssa.

1. HENKILÖIDEN LINJANYLITYS

1.1. Ylitykset hyväksytyissä ylityspaikoissa

Asetus muodostaa vakaan oikeudellisen kehyksen kyproslaisten, muiden jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden kansalaisten liikkumiselle vihreän linjan, jäljempänä 'linja', yli hyväksytyissä ylityspaikoissa. Linjan vuonna 2012 ylittäneiden sekä kyproksenkreikkalaisten että kyproksenturkkilaisten määrä laski tuntuvasti aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Kyproksen tasavallalta saatujen tietojen mukaan raportointijakson aikana 481 732 kyproksenkreikkalaista henkilöä (edellisenä vuonna 621 406) ja 154 778 kyproksenkreikkalaista ajoneuvoa (edellisenä vuonna 210 877) ylitti linjan hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan ja 850 362 kyproksenturkkilaista henkilöä (edellisenä vuonna 937 789) ja 280 358 kyproksenturkkilaista ajoneuvoa (edellisenä vuonna 348 225) ylitti linjan Kyproksen pohjoisosasta hallituksen hallinnassa oleville alueille.³

Myös muiden jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden kansalaisten linjanylitykset vähenivät huomattavasti. Kyproksen tasavallan poliisilta, jäljempänä 'CYPOL', saatujen tietojen mukaan muiden jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden kansalaiset ylittivät linjan

¹ EUVL L 161, 30.4.2004, s. 128, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna neuvoston asetuksella (EY) N:o 587/2008 (EUVL L 163, 24.6.2008, s. 1); tunnetaan vihreää linjaa koskevana asetuksena.

² Ks. vihreää linjaa koskevan asetuksen johdanto-osan 3 kappale.

³ Kyproksen tasavallan viranomaiset eivät tilastoi kyproksenkreikkalaisten paluuta hallituksen hallinnassa oleville alueille eivätkä kyproksenturkkilaisten paluuta Kyproksen pohjoisosaan (ks. liite VII).

raportointijaksolla 530 014 kertaa (edellisenä vuonna 634 218). Valtaosa näistä ei-kyproslaisten (erityisesti matkailijoiden) ylityksistä (354 713 tai 67 %) tapahtui jalankulkijoille tarkoitettussa Ledra-kadun ylityspaikassa.

Kyproksen turkkilaisyhteisön keräämissä tiedoissa näkyy sama laskusuuntainen kehitys: 658 117 kyproksenkreikkalaisten henkilöiden ja 233 682 kyproksenkreikkalaisten ajoneuvojen ylitystä hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan ja 1 398 866 kyproksenturkkilaisten henkilöiden ja 516 852 kyproksenturkkilaisten ajoneuvojen ylitystä päinvastaiseen suuntaan. Lisäksi 1 107 672 ulkomaalaista ylitti linjan hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan.

Edellä mainitut CYPOLin luvut eivät kuitenkaan sisällä tietoja henkilöistä ja ajoneuvoista, jotka ylittivät linjan Kyproksen pohjoisosasta itäiselle tukikohta-alueelle *Pergamosin* ja *Strovilian* ylityspaikoissa.⁴ Itäisen tukikohta-alueen hallinto ei pidä tarkkoja tilastoja näistä kahdesta ylityspaikasta. Kyproksen turkkilaisyhteisöltä peräisin olevien tietojen perusteella se kuitenkin arvioi, että 48 807 kyproksenkreikkalaista (edellisenä vuonna 84 407) ylitti linjan Kyproksen pohjoisosaan, 315 683 kyproksenturkkilaista (edellisenä vuonna 450 408) ylitti linjan hallituksen hallinnassa oleville alueille ja 84 801 muiden jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden kansalaista ylitti linjan molempiin suuntiin itäisellä tukikohta-alueella sijaitsevien ylityspaikkojen kautta.

Ylityspaikoissa työskentelevän CYPOLin henkilöstön määrä nousi 80:een vuonna 2012 (77 vuonna 2011).

Valtaosa ylityksistä tapahtui ilman ongelmia, mutta raportointijaksolla esiintyi myös välikohtauksia, jotka aiheuttavat huolta myös kyproksenturkkilaisille.

Maaliskuussa 2012 EU-maiden matkailijoita kuljettanut kyproksenturkkilainen bussi, jolle ei aiemmalla raportointijaksolla ollut annettu ylityslupaa, pysäytettiin jälleen Agios Dhometiosin ylityspaikalla. Tällä kertaa sen kyydissä oli Kyreniassa asuvia brittejä, jotka olivat matkalla Larnakaan. Bussilla oli Kyproksen tasavallan myöntämä katsastustodistus ja sen kuljettajalla ammattikuljettajan ajokortti. Kyproksen tasavallan viranomaiset edellyttivät kuitenkin lisäksi matkanjärjestäjän toimilupaa. Komissio ilmoitti Kyproksen tasavallan viranomaisille, ettei matkanjärjestäjän toimilupaa tarvitse eikä sovi vaatia bussiyhtiöltä, joka toimii unionin säännösten soveltamisalaan kuulumattomilla alueilla. Kysymys ei ole vielä ratkennut.

Komissiolle tehtiin vuoden 2012 alussa valituksia käytännön muuttumisesta ylityspaikoilla. Valitusten mukaan kyproksenturkkilaisten puoliset, jotka ovat kolmansien maiden kansalaisia, eivät voi enää ajaa autoa Kyproksen tasavallassa, jos heillä ei ole mukana oman maansa myöntämää ajokorttia. Komissio otti asian esiin Kyproksen tasavallan viranomaisten kanssa selvittääkseen, onko harjoitettu politiikka muuttunut. Vihreää linjaa koskevan asetuksen mukaisesti tällaisista muutoksista on ilmoitettava komissiolle.⁵

Komissio totesi raportointijaksolla Kyproksen tasavallan viranomaisten antaneen verbaalioletin, jossa ne toistavat kantansa Kyproksen laillisiin maahantulo- ja maastapoistumispaikkoihin. Komission mukaan kanta ei vastaa vihreää linjaa koskevan asetuksen sisältöä.

Komissio on todennut useaan otteeseen, että se pitää erittäin tärkeänä, että EU:n kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä voivat liikkua vapaasti linjan yli.

⁴ Vihreää linjaa koskevaan asetukseen ei sisälly raportointivelvollisuutta näiden ylityspaikkojen osalta.

⁵ Ks. asetuksen 10 artikla.

1.2. Laiton muuttoliike linjan yli ja turvapaikanhakijat

CYPOLin luvut vuodelta 2012 osoittavat, että laiton muuttoliike linjan yli Kyproksen pohjoisosasta hallituksen hallinnassa oleville alueille väheni hieman. Vuonna 2011 hallituksen hallintaan kuuluvilla alueilla pysäytettiin 1 265⁶ linjan laittomasti ylittänyttä henkilöä (edellisenä vuonna 1 311). Suoraan hallituksen hallinnassa oleville alueille saapui 19 laitonta maahanmuuttajaa (edellisenä vuonna 1) ja 13 henkilöä (edellisenä vuonna 18) saapui itäisen tukikohta-alueen kautta, joten pysäytettyjen laittomien linjanylittäjien kokonaismäärä oli 1 297 (edellisenä vuonna 1 330). Todennäköisinä syinä tähän CYPOL pitää Kyproksen talouskriisistä johtuvaa työllisyysnäköymien heikentymistä sekä henkilöstönsä ja partiointien määrän lisääntymistä, joka perustuu CYPOLin uuteen, vuodet 2012–2015 kattavaan strategiseen suunnitelmaan laittomien linjanylitysten torjumiseksi. Valtaosa pysäytetyistä laittomista tulijoista oli Syyrian, Iranin ja Georgian kansalaisia (ks. liite VI). Laittomat tulijat pysäytetään yleensä linjalla suoritettavissa tarkastuksissa ja lentoasemilla heidän pyrkiessään poistumaan Kyprokselta. Kansainvälistä suojelua hakevat kolmansien maiden kansalaiset tulevat yleensä viranomaisten tietoon poliisiasemilla heidän hakiessaan turvapaikkaa.

Yhteensä 1 265 laittomasta tulijasta 542 (42,8 prosenttia) haki turvapaikkaa Kyproksen tasavallasta. Turvapaikkaa hakevien Syyrian kansalaisten määrä kasvoi raportointijaksolla huomattavasti.

Arvioidessaan reittejä, joiden kautta laittomat tulijat saapuvat hallituksen hallinnassa oleville alueille, CYPOL käyttää samoja perusteita kuin aikaisempina vuosina, pääasiassa asiakirjoja (henkilökortti, passi, viisumi, Turkin viranomaisten maahantulo-/maastapoistumisleima tai ”Pohjois-Kyproksen turkkilaisen tasavallan” myöntämä ”viisumi” tai ”oleskelulupa”, muu todistus, esim. ajokortti tai tulijan oma lausunto, tai muunlainen näyttö, esim. henkilöasiakirjojen puuttuminen tai turkkilaiset setelit).

Useimmat laittomat tulijat saapuvat hallituksen hallinnassa oleville alueille Turkin tai Kyproksen pohjoisosan kautta.

Kyproksen turkkilaisyhteisöltä saatujen tietojen mukaan Kyproksen pohjoisosassa pysäytettiin 41 laitonta maahanmuuttajaa, joista 39 oli syyrialaisia. Pääsy Kyproksen pohjoisosaan evättiin 2 072 henkilöltä⁷ eri saapumispäikoissa. Raportointijaksolla 741 henkilöä⁸ ”karkotettiin” Kyproksen pohjoisosasta.

Kyproksen tasavallan ja Kyproksen turkkilaisyhteisön välillä ei ole suoraa yhteistyötä poliisi- ja maahanmuuttoasioissa. Kahden yhteisön edustajat tapaavat kuitenkin säännöllisesti YK:n alaisessa rikosasioita käsittelevässä teknisessä komiteassa⁹. Yhteisöt ovat perustaneet komitean jatkeeksi yhteisen viestintätoimiston (Joint Communications Room) tiedon jakamista ja yhteisiä aloitteita varten. YK:n alainen poliisi (UNFICYP) on jatkuvasti edustettuna toimistossa, joka on auki kuutena viikonpäivänä. Molemmat yhteisöt ovat osoittaneet näiden elinten välityksellä valmiutensa parantaa poliisivoimiensa välistä

⁶ Lukuun eivät sisälly henkilöt, joilta linjanylitys evätään, koska Kyproksen tasavalta ei pidä heistä virallisia tilastoja. CYPOL kuitenkin arvioi, että vuonna 2012 noin 2 500 henkilöltä olisi evätty lupa ylittää linja hallituksen hallinnassa oleville alueille.

⁷ Turkki: 807, Syyria: 438, Turkmenistan: 117, Irak: 83, Pakistan: 69.

⁸ Turkki: 318, Pakistan: 93, Moldova: 71, Turkmenistan 65, Syyria: 46.

⁹ Komitea on yksi seitsemästä YK:n tuella perustetusta erityiskomiteasta, joiden tarkoituksena on lisätä yhteisöjen välistä luottamusta, ja se perustuu Kyproksen kahden johtajan välillä 21. toukokuuta 2008 päästyyn sopimukseen.

viestintää, tehdä yhteistyötä ja auttaa toisiaan vaihtamalla tietoja sieppauksista, kiinni otetuista henkilöistä, huumeista ja varastetusta omaisuudesta.¹⁰

CYPOL on kuvannut yhteistyötä muiden hallintoyksikköjen ja itäisen tukikohta-alueen hallinnon kanssa erittäin hyväksi.

Itäinen tukikohta-alue

Kaiken kaikkiaan laitton saapuminen itäisen tukikohta-alueen kautta vähentyi raportointijaksolla. Tukikohta-alueen virkamiehet pitivät Kyproksen tasavallan ja tukikohta-alueen tulli- ja maahanmuutto-osaston yhteistyötä alueella edelleen erinomaisena. Raportointijaksolla 1 014 henkilöltä evättiin linjanylitys. Valtaosa heistä oli Kyproksen pohjoisosassa asuvia Turkin kansalaisia. Muut ulkomaalaiset olivat Iranista, Venäjältä ja Israelista lähtöisin olevia matkailijoilta, jotka saapuivat maahan Kyproksen pohjoisosan kautta. Nämä henkilöt¹¹ ohjattiin Nikosiassa sijaitsevaan Agios Dhometiosin ylityspaikkaan Kyproksen tasavaltaan pääsyä koskevien vaatimusten käsittelyä varten.

Itäisellä tukikohta-alueella pysäytettiin kaikkiaan 13 laitonta tulijaa¹², joista viisi oli ylittänyt linjan hallituksen hallinnassa oleville alueille laillisesti mutta jatkanut oleskeluaan viisuminsa voimassaoloajan päättymisen jälkeen. Loput kahdeksan oli saapunut Kyproksen pohjoisosan kautta ja ylittänyt linjan laittomasti. Tukikohta-alueella pidätettiin myös viisi laittoman maahantulon järjestäjää¹³.

Ylityspaikkojen ulkopuolella tukikohta-alueen poliisi suorittaa satunnaisesti riskeihin ja tiedusteluun perustuvaa partiointia laittoman maahantulon torjumiseksi. Tätä partiointia täydennetään tukikohta-alueen tullin ja sotilasvoimien suorittamalla partioinnilla.

Paikalliset asukkaat ja maanviljelijät käyttävät edelleen *Pergamosin* kylässä (sijaitsee osittain tukikohta-alueella ja osittain Kyproksen pohjoisosassa) ja sen läheisyydessä sijaitsevia useita luvattomia ylityspaikkoja, joita on erityisen vaikea valvoa. Kuten aiemmissa vihreää linjaa koskevissa kertomuksissa on todettu, nämä luvattomat ylityspaikat ovat edelleen huolenaihe, johon pitäisi löytää ratkaisu viipymättä. Komissio nosti luvattomat ylityspaikat esiin tukikohta-alueen viranomaisten kanssa käymissään keskusteluissa ja kehotti niitä ratkaisemaan ongelman vuoden 2003 liittymisasiakirjan pöytäkirjassa N:o 3¹⁴ olevan 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tukikohta-alueen hallinto ilmoitti selvittävänsä eri vaihtoehtoja ongelman ratkaisemiseksi.

2. TAVAROIDEN LINJANYLITYS

2.1. Kaupan arvo

Komission asetuksen (EY) N:o 1480/2004¹⁵ 8 artiklan mukaisesti Kyproksen turkkilainen kauppakamari, jäljempänä 'kauppakamari', ja Kyproksen tasavallan viranomaiset ilmoittivat kuukausittain niiden tavaroiden lajin, määrän ja arvon, joille on myönnetty saateasiakirjat. Molemmissa raporteissa on ilmoitettu tavarat, jotka ovat saapuneet hallituksen hallinnassa oleville alueille tukikohta-alueen hallinnon alaisuuteen kuuluvien *Pergamosin* ja *Strovilian* ylityspaikkojen kautta.

¹⁰ YK:n pääsihteerin kertomus YK:n Kypros-operaatiosta, 7.1.2013.

¹¹ Turkki: 478, Iran: 40, Venäjä: 40, Israel: 34.

¹² Uzbekistan: 3, Irak: 2, Intia: 2, Iran: 1, Egypti: 1, Moldova: 1, Sri Lanka: 1, Kiina: 1, Vietnam: 1.

¹³ Neljä kyproksenkreikkalaista ja yksi iranilainen.

¹⁴ EUVL L 236, 23.9.2003, s. 940.

¹⁵ Komission asetus (EY) N:o 1480/2004, annettu 10 päivänä elokuuta 2004 (EUVL L 272, 20.8.2004, s. 3).

Kauppakamarin raporttien mukaan niiden tavaroiden arvo, joille oli vuonna 2012 myönnetty saateasiakirja, oli 9 584 410 euroa, kun taas kaupassa tosiasiallisesti liikkuneiden tavaroiden arvo oli 8 945 347 euroa.¹⁶ Linjan ylittäneen kaupan arvo oli vuonna 2012 kolme kertaa alhaisempi kuin vuonna 2011. Tämä merkittävä lasku selittyy sillä, että poikkeuksellisista olosuhteista johtunut sähkön myynti Kyproksen pohjoisosasta hallituksen hallinnassa oleville alueille päättyi maaliskuussa 2012. Vuoden 2012 osalta sähkön myynnin osuus kaupasta oli 4 748 881 euroa (53 %). Vaikka sähkön myynti väheni vuoteen 2011 verrattuna, sillä oli vaikutusta linjan yli käytävään kauppaan vuonna 2012.

Kauppakamarin mukaan niiden tavaroiden arvo, joille oli myönnetty saateasiakirjat, oli sähkön myynti pois lukien 4 835 528 euroa, kun kaupassa tosiasiallisesti liikkuneiden tavaroiden arvo oli 4 196 465 euroa. Luvut osoittavat, että säännöllinen kauppa linjan yli laski 22 prosenttia vuoteen 2011 verrattuna.

Kyproksen tasavallan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan linjan ylittäneiden tavaroiden, sähkö mukaan lukien, yhteenlaskettu kauppa-arvo laski 303 prosenttia 8 788 890 euroon. Linjan ylittäneiden tavaroiden yhteenlaskettu kauppa-arvo (sähkön myynti pois lukien) laski vuodesta 2011 huomattavasti: 4 827 454 eurosta 4 040 018 euroon eli 17 prosenttia. Tämä johtuu pääasiassa romukuparin, rakennusmateriaalien ja tuoreen kalan kaupassa tapahtuneesta laskusta, mikä puolestaan johtuu talouskriisistä (rakentaminen on pysähtynyt lähes kokonaan ja ravintoloita on jouduttu sulkemaan). Kaupan arvon lasku voi olla osoitus myös kahden yhteisön välisen taloudellisen riippuvuuden vähenemisestä.

Vaikka kauppa hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan ei kuulu vihreää linjaa koskevan asetuksen soveltamisalaan, voidaan kuitenkin todeta, että sen arvo laski Kyproksen kauppa- ja teollisuuskamarin lukujen mukaan noin 50 prosenttia 1 014 067 euroon (2 272 493 vuonna 2011). Kauppa hallituksen hallintaan kuuluvilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan oli vuonna 2011 poikkeuksellisen vilkasta, mikä johtui pääasiassa sähkölaitteiden ostosta osana EU:n rahoittamaa hanketta. Hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan suuntautuvan kaupan osuus oli siis 11,3 prosenttia päinvastaiseen suuntaan tapahtuneesta kaupasta (7,85 % vuonna 2011). Kun linjan ylittävää kauppaa tarkastellaan sähkönmyynti pois lukien, kauppa hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan oli 24 prosenttia päinvastaiseen suuntaan tapahtuneesta kaupasta (46 % vuonna 2011).

Kyproksen turkkilaisyhteisö käyttää edelleen kauppajärjestelmää, joka periaatteessa vastaa vihreää linjaa koskevassa asetuksessa säädettyjä rajoituksia. Järjestelmää ei kuitenkaan aina sovelleta johdonmukaisesti, minkä vuoksi kestävien kauppasuhteiden luominen on vaikeaa. Tärkeimmäksi syyksi kyprosenturkkilaiset ovat avoimesti ilmoittaneet paikallisen yritystoiminnan suojelun.

2.2. Tavaralajit

Vuonna 2012 sähkön jälkeen myydyimpiä tuotteita olivat muovituotteet, rakennusmateriaalit, kivitavara ja tuore kala.¹⁷

Markkinoille tuli raportointijaksolla uusia tuotteita (esim. passiohedelmä, selleri, punajuuri ja valokaapeli), mutta niiden vaikutus kauppaan oli hyvin pieni¹⁸.

Raportointijaksolla kaikki linjan yli tapahtunut kauppa oli saaren sisäistä kauppaa, eikä vientiä muihin EU-maihin tai kolmansiin maihin ollut.

¹⁶ Ks. tämän kertomuksen liitteet I–III.

¹⁷ Ks. tämän kertomuksen liite IV.

¹⁸ Uusien tuotteiden osuus kaikesta vihreän linjan yli käydystä kaupasta oli 0,26 prosenttia.

2.3. Sääntöjenvastaisuudet

Raportointijaksolla ei esiintynyt sääntöjenvastaisuuksia.

2.4. Tavaroiden liikkumista koskevat esteet ja vaikeudet

Linjan yli tapahtuvassa kaupassa on edelleen esteitä, mistä kaupassa tapahtunut 22 prosentin vähennys on yksi osoitus.

Jo edellisissä kertomuksissa mainittuun kysymykseen kyproksenturkkilaisten kuorma-autojen linjanylityksestä hallituksen hallinnassa oleville alueille ei ole toistaiseksi löytynyt tyydyttävää ratkaisua. Komissio katsoo, että kyproksenturkkilaisten hyötyajoneuvojen liikennöinnin helpottaminen edistäisi osaltaan Kyproksen turkkilaisyhdistyksen taloudellista kehitystä. Komission yksiköt aloittivat vuoden 2012 alussa tekniset neuvottelut Kyproksen tasavallan toimivaltaisten viranomaisten kanssa kysymyksen ratkaisemiseksi ja tieturvallisuuden parantamiseksi. Komissio on tehnyt konkreettisia ehdotuksia oikeasuhteisempien keinojen käytöstä tieturvallisuuskysymysten ratkaisemiseksi (esim. tietarkastukset), mutta ehdotuksista huolimatta asiassa ei ole tapahtunut edistystä. Näin ollen yli 7,5-tonniset kyproksenturkkilaiset hyötyajoneuvot eivät voi ylittää linjaa, jos niillä ei ole Kyproksen tasavallan myöntämiä asiakirjoja. Kyproksen tasavallan viranomaiset ovat ilmoittaneet komissiolle, että ne ovat ottaneet käyttöön määräyksiä, joiden ansiosta kyproksenturkkilaisten on helpompi saada katsastustodistus ja ammattikuljettajan ajokortti.

Komissio sai elokuussa 2012 ilmoituksen, jonka mukaan 180 tonnin perunalähetys oli pysäytetty rajanylityspaikassa, koska Kyproksen tasavallan terveysministeriö halusi suorittaa torjunta-aineita koskevia lisätestejä. Ministeriö halusi määrätä perunat karanteeniin huolimatta siitä, että riippumaton asiantuntija oli myöntänyt niille vaaditun EU:n terveystodistuksen. Ongelma ratkesi EU:n asiantuntijan, komission ja kauppakamarin väliintulon ansiosta.

Vuoden 2011 tapaan elintarvikkeiden ja varsinkin jalostettujen elintarvikkeiden kanssa ilmeni ongelmia vuonna 2012. Kyproksen tasavallan viranomaiset eivät sallineet jalostettujen tuotteiden viemistä linjan yli terveysviranomaisten ilmaistua huolensa Kyproksen pohjoisosassa käytetystä tuotantomenetelmästä. Komissio on ilmoittanut Kyproksen tasavallan viranomaisille, että vaikka ne voivat ottaa tuotenäytteitä tarkempaa analyysiä varten, linjanylitystä ei pitäisi evätä kaikilta jalostetuilta elintarvikkeilta. Jalostettujen elintarvikkeiden linjanylitykset on edelleen kielletty.

Edellisten vuosien tapaan kyproksenturkkilaiset kauppiaat ovat raportoineet vaikeuksista saada tuotteitaan kauppojen valikoimiin ja mainostaa tuotteitaan ja palveluitaan hallituksen hallintaan kuuluvilla alueilla. Nämä vaikeudet saattavat kuvastaa kyproksenkreikkalaisten keskuudessa laajalle levinnyttä haluttomuutta ostaa kyproksenturkkilaisia tuotteita. Tällainen asenne on kaupan este. Lisäksi mainittiin, että molempien yhteisöjen kauppiaat kohtaavat monia hallinnollisia rasitteita halutessaan solmia liikesuhteita toiseen yhteisöön. Talouden toimijoiden on linjan molemmilla puolilla voitava vapaasti solmia toimintansa edellyttämiä liikesuhteita ilman minkäänlaista painostusta.

2.5. Tavaroiden salakuljetus

Tavaroiden salakuljetus linjan yli pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2011. Kyproksen tasavallan viranomaiset suorittivat 1 305 takavarikointia (edellisenä vuonna 1 538). Tukikohta-alueella tehtiin 218 takavarikointia *Pergamosin* ja *Strovilian* virallisilla ylityspaikoilla. Tavaroiden salakuljetus on kuitenkin edelleen yleistä. Tämä johtuu linjan maantieteellisestä luonteesta, joka mahdollistaa salaisen toiminnan sen koko pituudella. Valvontaa suoritetaan linjan läheisyydessä erityisesti kausiluonteisiin ongelmiin puuttumiseksi. Tällaisia ovat esimerkiksi riistan tai ilotulitteiden tuominen hallituksen hallinnassa oleville alueille (myös itäisen tukikohta-alueen kautta). Muita takavarikoituja

tuotteita ovat pääasiassa savukkeet ja tupakka, eläin- ja meijerituotteet sekä väärennetyt käsilaukut ja tekstiilit. Salakuljetustapauksia, joissa on nostettu syyte tuomioistuimessa, oli vuonna 2010 yhdeksän mutta vuosina 2011 ja 2012 ei yhtään. Useimmissa ilmi tulleissa tapauksissa oikeudenkäynnin sijaan määrätään hallinnollinen seuraamus.

Useimmat tavarat havaittiin hyväksytyissä ylityspaikoissa, mutta myös Pylan, tukikohta-alueiden ja Potamian läheisyydessä sekä lähellä Zodiaa sijaitsevalla puskurivyöhykkeellä.

Puskurivyöhykkeellä sijaitsevan Pylan kylän kyproksenturkkilaisen väestön perinteisten tavarahankintojen osalta (vihreää linjaa koskevan asetuksen 4 artiklan 10 kohta) itäisen tukikohta-alueen hallinto valvoo muun muassa rakennusmateriaalien, kalan ja savukkeiden määriä ja kirjaa ne. Itäisen tukikohta-alueen viranomaiset havaitsivat, että itsekäärittävisä savukkeissa käytettävän tupakan määrä nousi siinä määrin, että se todennäköisesti ylittää kysynnän. Ne ilmoittivatkin aikovansa keskustella asiasta Pylan kyproksenturkkilaisten kanssa.

2.6. Kaupan helpottaminen

Komissio jatkaa keinojen etsimistä linjan ylittävän kaupan lisäämiseksi. Vuonna 2011 komissio poisti velvoitteen, jonka mukaan vihreän linjan yli kaupattavat perunat on pitänyt kasvattaa suoraan sertifioiduista siemenperunoista. Vuonna 2012 ei käyty kauppaa sellaisilla perunoilla, joita ei ollut kasvatettu suoraan sertifioiduista siemenperunoista, mutta ensimmäinen tällainen erä kaupattiin vuoden 2013 alussa.

Lisäksi kauppakamari esitti, että on yleisen edun mukaista poistaa kaikkien elävien eläimien ja eläintuotteiden kauppaa koskeva kielto sillä edellytyksellä, että kyseiset tuotteet ovat EU:n sääntöjen ja määräysten mukaisia. Kauppakamari olisi erityisesti kiinnostunut viljellyn kalan ja muun kuin ihmisravinnoksi tarkoitetun heran kaupan aloittamisesta piakkoin. Komissio selvittää parhaillaan tällaisen kaupan sallimista. Kyproksen tasavalta on toistuvasti ilmaissut halukkuutensa tutkia mahdollisuutta laajentaa niiden tavaroiden luetteloa, jotka saavat ylittää linjan hallituksen hallinnassa oleville alueille.

Komissio ilmaisi Kyproksen tasavallalle jälkeen kerran olevansa huolestunut tavaroiden liikkumisesta hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Kyproksen pohjoisosaan ja takaisin Limnitisin ylityspaikan kautta. Koska vihreää linjaa koskeva asetus on ainoa tavaroiden ja henkilöiden liikkumista linjan yli säätelevä oikeudellinen väline, komissio aikoo valmistella siihen muutoksen, jotta käytäntö saadaan vastaamaan EU:n lainsäädäntöä. Valmistelua edelsi kaikkien asianomaisten tuloksellinen kuuleminen; muutosehdotus on sittemmin esitetty, joten asia on ratkeamaisillaan. [Ehdotus esitettiin 13.5.2013.]

3. PÄÄTELMÄT

Kuten aiemmissa kertomuksissa on todettu, linjan valvonta hyväksytyissä ylityspaikoissa on tyydyttävää. Raportointijaksolla pysäytettyjen laittomien tulijoiden määrä näyttäisi edelleen laskevan, mutta kolmansien maiden kansalaisten laiton linjanylitys on edelleen ongelma. Komissio katsoo, että laittoman linjanylityksen ja salakuljetuksen estämiseksi olisi tärkeää, että Kyproksen tasavalta ja itäisen tukikohta-alueen hallinto lisäävät edelleen linjan valvontaa ylityspaikkojen välillä. Lisäksi komissio kehottaa itäisen tukikohta-alueen hallintoa etsimään toimivan ratkaisun luvattomien ylityspaikkojen ongelmaan.

Komissio on huolissaan muutamista ylityspaikoilla vuoden 2012 alkupuolella sattuneista välikohtauksista ja keskustelee jatkossakin Kyproksen tasavallan viranomaisten kanssa kaikesta sellaisesta kehityksestä, jossa voisi olla kyse politiikan muutoksesta.

Linjan ylittäneen kaupan arvo oli vuonna 2012 kolme kertaa alhaisempi kuin vuonna 2011. Tämä jyrkkä lasku selittyy sillä, että heinäkuussa 2011 sovittu sähkön myynti Kyproksen pohjoisosasta hallituksen hallinnassa oleville alueille päättyi maaliskuussa 2012. Linjan ylittävän säännöllisen kaupan arvo sähkönmyynti pois lukien laski huomattavasti ja jo neljättä kertaa peräkkäin sen jälkeen, kun vihreää linjaa koskeva asetus tuli voimaan vuonna 2004 (vuodesta 2011 laskua oli 17 % eli 4 827 454 eurosta 4 040 018 euroon), ja osittain talouden taantuman vuoksi. Sähkön ohella kauppaa käytiin eniten muovituotteilla, rakennusmateriaaleilla, kivituuotteilla ja tuoreella kalalla. Kaiken kaikkiaan kauppa on edelleen vähäistä, mikä johtuu osittain asetuksen rajoitetusta soveltamisalasta.

Raportointijaksolla kaupassa oli edelleen joitakin esteitä. Kyproksenturkkilaiset hyötyajoneuvot, varsinkin linja-autot ja yli 7,5-tonniset kuorma-autot, voivat liikkua saarella vapaasti vain, jos ajokortti ja muut vaadittavat asiakirjat on myönnetty hallituksen hallinnassa olevalla alueella. Komission yksiköt ovat aloittaneet Kyproksen tasavallan toimivaltaisten viranomaisten kanssa keskustelut toimivan ratkaisun löytämiseksi tähän ongelmaan. Toistaiseksi asiassa ei ole kuitenkaan tapahtunut edistystä. Myöskään muiden 2.4 kohdassa mainittujen vaikeuksien osalta ei ole tapahtunut lisäedistystä.

Tavaroiden salakuljetus linjan yli vähentyi, mutta on edelleen laajamittaista.

Tavaroiden liikkuminen hallituksen hallinnassa olevilta alueilta Limnitisin ylityspaikan kautta Kyproksen pohjoisosaan ja takaisin ei ole EU:n lainsäädännön mukaista vaan edellyttää muutoksen tekemistä vihreää linjaa koskevaan asetukseen. Muutos on parhaillaan hyväksymistä edeltävässä käsittelyssä.

Kaiken kaikkiaan vihreää linjaa koskeva asetus muodostaa edelleen hyvän lähtökohdan henkilöiden ja tavaroiden siirtymiselle Kyproksen tasavallan hallituksen hallinnassa oleville alueille ja sieltä pois. Komissio on kuitenkin huolissaan sekä henkilöiden ylitysten että kaupan määrän vähentymisestä. Ilmiön taustalla vaikuttaa talouskriisi, mutta se voi olla myös osoitus yhteisöjen keskinäisen taloudellisen riippuvuuden vähenemisestä. Tässä tilanteessa komissio luottaa siihen, että Kyproksen tasavalta huolehtii neuvoston asetuksen (EY) N:o 866/2004 tehokkaasta täytäntöönpanosta, jota komissio aikoo seurata jatkossakin.